

# **TYÖTTÖMIEN NUORTEN TERVEYSTARKASTUKSET**

Lähetteen päivittäminen

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Terveystarkastaja (AMK)

Kevät 2024

Aida Aaltonen

Terveystarkastaja (AMK)

Tekijä Aida Aaltonen

Työn nimi Työttömien nuorten terveystarkastukset. Lähetteen päivittäminen

Ohjaaja Oona Ojantausta

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Opinnäytetyössä käsiteltiin työttömyyttä, nuorten palveluita sekä terveystarkastusta. Nuorten työttömyys on vähentynyt vuoden 2021 oppivelvollisuuden laajentamisen jälkeen. Opinnäytetyö on toiminnallinen ja tuotoksena on uusi lähete työttömien nuorten terveystarkastukseen.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli työttömien nuorten terveystarkastuksen lähetteen päivittäminen. Tavoitteena oli helpottaa työelämää. Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen eli Oma Hämeen nuorten terveysneuvonnan kanssa. Oma Hämeessä nuorten terveysneuvonta, joka vastaa työttömien nuorten terveystarkastuksista.

Työtön nuori ohjautuu useimmiten terveystarkastukseen työ- ja elinkeinotoimiston tai Ohjaamon kautta. Hämeenlinnan terveysneuvonta sijaitsee samassa rakennuksessa ohjaamon kanssa.

Työttömien nuorten terveystarkastukseen oli ollut käytössä epäkäytännöllinen lähete, jota ei aina ole käytetty. Lähetteen päivittämiseen on hyödynnetty moniammatillista tiimi, jossa oli mukana terveydenhoitajia, lääkärin ja työ- ja elinkeinotoimiston työntekijän. Uusi lähete tulee käyttöön sähköiseen muotoon, ja se on helppokäyttöinen, potilasturvallinen ja ohjautuu aina oikeaan paikkaan. Sähköisen muodon vuoksi lähetettä on myös helppo tarvittaessa muokata.

Läheteeseen täytetään nuoren perustiedot sekä lähettävän tahon tiedot, lyhyt informaatio terveystarkastuksen sisällöstä, muutama kysymys nuoren nykytilasta sekä toiveet terveystarkastuksen suhteen. Lähetteen lopussa on mahdollista lähettää palaute taholle joka, terveystarkastukseen lähettää nuoren.

Avainsanat Nuori, työtön, lähete, terveystarkastus

Sivut 12 sivua ja liitteitä 3 sivua

Degree Programme in Public Health Nursing  
Author Aida Aaltonen  
Subject Health Check-ups for the Unemployed Youth  
Supervisor Oona Ojantausta

Abstract  
Year 2024

---

The background of the thesis discusses of unemployment, youth service and health check-ups. The thesis is a practice-based. The outcome of the thesis is a updated referral.

The commissioner of the Bachelor's thesis is Oma Häme. Oma Häme is the wellbeing service county of Kanta-Häme. Health check-ups are carried out by two public health nurses working at youth health counselling service Nuorten terveysterveystoiminta. The unemployed youth need a referral to the health check-up.

The referral includes basic information related to the young person, a few questions related to their present health situation as well as request for additional wishes related to the visit.

In addition, a brief description of the course of the health check-up and the contact information of the referral's sender are included in the referral.

The referral was updated by a multi-professional team that includes public health nurses, a doctor and an employee of the employment and economic development office. The purpose of the thesis was to update the referral and the aim was to facilitate work life.

Keywords Unemployed, youth, referral  
Pages 12 pages and appendices 3 pages

## Sisällys

1	Johdanto .....	1
2	Työttömyys Suomessa .....	2
3	Työtön nuori.....	3
4	Palveluntarjoajat nuorille .....	3
4.1	Nuorten Ohjaamo.....	4
4.2	Työ- ja elinkeinotoimisto .....	4
5	Nuoret terveystalveluiden käyttäjinä .....	5
6	Työttömien nuorten terveystarkastukset.....	6
7	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite .....	7
8	Tutkimusmenetelmät .....	7
8.1	Aineistonhankinta ja aineisto analyysi .....	7
8.2	Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys.....	8
9	Lähetteen päivittäminen .....	8
10	Pohdinta.....	10
	Lähteet.....	12

## Liitteet

- Liite 1. Vanha lähete työttömien nuorten terveystarkastukseen.
- Liite 2. Uusi lähete työttömien nuorten terveystarkastukseen.

# 1 Johdanto

Suomessa oli vuonna 2022 keskimäärin 190 000 15–74-vuotiaasta työtöntä. Työllisiä oli vuonna 2022 keskimäärin 2 619 000 15–74-vuotiaasta. (Stat, 2023) Työttömien terveystarkastuksia tehtiin Kanta-Hämeessä 15–64-vuotiaalle vuonna 2022 423. (THL, 2023)

Terveystarkastajan työ on terveyden edistämistä, joka sisältää yhteiskunnallista, tutkimus ja kehittämistyötä. Terveystarkastaja työskentelee muun muassa ympäristön terveydenedistämisen sekä yhteisöllisyyden parissa. (Heikkilä, 2015, s.14)

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma sisältää työelämää kehittäviä toimintasuunnitelmia. Hallitus haluaa kehittää työvoimapalveluiden toimintaa. Hallituksen tavoitteena on saada osatyökykyiset ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevat henkilöt joustavammin osallistumaan työelämäänsä. Hallitus haluaa myös uudistaa toimeentulotukea, jonka tarkoitus on vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä. Hallituksen tavoitteena on myös ohjata alle 30-vuotiaat nopeammin työllisyyspalveluiden pariin. (Valtioneuvosto, 2023)

Suomen terveystalouden tavoitteena on terveyserojen kaventaminen. Tätä ohjaavat lait ja ohjelmat. On perustettu myös työryhmä pohtimaan esimerkiksi eriarvoisuuden vähentämistaloutta ja lapsi- ja nuorislähtöisiin palveluihin. (THL, 2022)

Aiheena työttömien nuorten terveystarkastukset ovat mielenkiintoinen, tärkeä sekä ajankohtainen aihe. Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli luoda uusi lähete Hämeenlinnan kaupungin työttömien nuorten terveystarkastuksiin. Aihe-ehdotus tuli Hämeenlinnan kaupungilta, joka kuuluu Kanta-Hämeen hyvinvointialueeseen. Lähetettä käyttävät esimerkiksi TE-toimisto, sosiaaliviranomaiset ja Ohjaamo. Lähetettä ei ole päivitetty hetkeen, eikä lähettävä taho ei ole sitä aina edes käyttänyt, mikä on johtanut siihen, että terveystarkastajat nuorten terveystaloudessa ovat saaneet läheteet muun muassa henkilökohtaisiin sähköposteihin, yhteiseen sähköpostiin tai pelkälle lapulle kirjoitettuna. Tavoitteena oli luoda selkeä ja helppokäyttöinen lähete, joka lisää potilasturvallisuutta ja luo selkeyttä työttömän terveystarkastuksen prosessiin.

## 2 Työttömyys Suomessa

On olemassa monta syytä työttömyyteen. 2015 järjestetyssä työelämän tutkimuksessa syiksi nousivat käytännön ongelmat kuten terveydentila eli onko ihminen edes työkykyinen myös byrokratia, ja kannustinloukut kuten sosiaaliturva oli käytännön ongelma. Vaikeat elämäntilanteet korostuivat, lisääntyvät psyykkiset ongelmat, loppuun palamiset sekä päihdeongelmat. Tiedonpuute työnhaussa nousi yhdeksi esteeksi. Työttömät eivät tienneet millaista työtä haluavat tehdä eikä löytynyt työelämätietoutta. Työttömät kokivat myös paljon pettymyksiä tuloksettomien työnhakujen takia. (Ylistö, 2015)

Työttömyyttä tilastoidaan Suomessa muun muassa koulutusasteen, kuukausien, iän sekä sukupuolen mukaan. Työ- ja elinkeinotoimisto sekä Tilastokeskus tilastoivat työttömien määrää. Työttömyys on Suomessa nousussa, 15–24-vuotiaiden työttömyys nousi 4,9 % vuodesta 2021 vuoteen 2022. 15–74-vuotiaiden työttömyys taas nousi 1,1 %. Tilastoista saadaan myös selville, että työttömyys vaihtelee suuresti myös kuukausien mukaan. (Stat, 2023)

Lyhytkestoiset eli alle vuoden mittaiset työttömyysjaksot ovat yleisempiä nuorten sekä aikuisten keskuudessa, kun taas pitkäaikaistyöttömyys iäkkäimmillä.

Pitkäaikaistyöttömyydestä puhutaan, kun työttömyys on kestänyt yhtä jatkoisesti vähintään vuoden. Pitkäaikaistyöttömyyteen vaikuttaa perussairausten yleisimpänä mielenterveys ongelmat sekä tuki- ja liikuntaelin vaivat. Eniten työttömyyttä Suomessa on toisen asteen koulutuksen saaneilla. (Valtioneuvosto, 2023)

Hyvinvoinnin taustatekijät kuten asumismuoto, työttömyysaika, koulutusaste, ikä ja sukupuoli vaikuttavat ihmisen motivaation ja tyytyväisyyteen. Se miten henkilö kokee oman terveydentilan vaikuttaa työkykyyn etenkin miessukupuolella, on väliä työkyvyn kokemisen kannalta. Yksinäisyys sekä taloudellinen tilanne vaikuttaa työkykyyn. Työttömyys aiheuttaa taloudellista huolta mutta myös psykologista huolta kuten osallisuuden puutetta. Työttömyys vaikuttaa yleensä koko perheen hyvinvointiin. Työttömyys voi aiheuttaa itsetunnon heikkenemistä ja stigmaa. Suomessa toteutetaan hyvinvointitutkimuksia mutta monesti työttömät jäävät näiden tutkimusten ulkopuolelle, ellei kyseessä ole työttömille suunnatusta hyvinvointitutkimuksista. (Räikkönen, 2021, s. 53–59)

### 3 Työtön nuori

Nuorille on olemassa paljon tietoa ja työmahdollisuuksia digitaalisissa muodoissa. Esimerkiksi TE-palveluiden sivuilla on oma osio nuorille, joka sisältää TE-palveluiden sosiaalisen median eri kanavat kuten Facebook, X, Instagram, YouTube, Tik Tok ja LinkedIn. Nuorille on myös esitelty, miten saada apua työnhakuun ja yrittäjyyteen (TE-palvelut, 2023). Nuoria, jotka ovat koulutuksen ja työelämän ulkopuolella kutsutaan ”NEET-nuoriksi” i lyhenne tulee englannin kielistä lauseesta, kun Not in Employment, Education or Training. (THL, 2019)

Toimintakyky kuvaa ihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista edellytystä selviytyä jokapäiväisestä elämästä. Toimintakykyyn vaikuttaa moni asia kuten ihmisen asuin- ja elinympäristö. (THL, 2023) Samoin kuin toimintakyky myös työkyky osa on ihmisen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kokonaisuus. Työkyky on työnteolle edellytys. Työkykyyn vaikuttaa myös henkilön motivaatio, arvot, osaaminen ja työpaikan olosuhteet. Työkyky voi muuttua ajan kanssa. (Tela, n.d.) Opiskelukyvyn määritelmä on opiskelijan työkyky, siihen vaikuttaa monet asiat kuten omat voimavarat, opiskelutaidot, opetus ja ohjaus ja opiskelu ympäristö. Opiskelukykya voidaan myös rinnastaa työkykyyn. (Suomen ylioppilaskuntien liitto, n.d.)

### 4 Palveluntarjoajat nuorille

Suomi jaettiin 1.1.2023 21 hyvinvointialueeseen, jotka on pääosin jaoteltu maakuntien mukaan. Hyvinvointialueiden tehtävinä ovat järjestää muun muassa perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito, työikäisten palvelut, sosiaalihuolto sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut (STM, 2023). Kanta-Hämeen hyvinvointialueena toimii Oma Häme. Oma Hämeen arvot ovat yhdenvertaisuus, asiakaslähtöisyys, vaikuttavuus ja rohkeus. (Oma Häme, n.d.)

NUOTTI-valmennus on tarkoitettu nuorelle, jolla toimintakyky on heikentynyt. NUOTTI-valmennus on nuorten ammatillista kuntoutusta. Valmennus sisältää henkilökohtaisia tapaamisia missä pyritään löytämään muun muassa nuoren vahvuudet ja hyödyntämään

omia voimavaroja. Valmennuksessa voidaan luoda opiskelu- tai työelämäsuunnitelmaa tai kuntoutussuunnitelmaa. Valmennukseen pääsee Kelan kautta. Yksityiset palveluntarjoajat kuten Coronaria ja Mehiläinen tarjoavat NUOTTI-valmennusta. (Kela, 2023)

## **4.1 Nuorten Ohjaamo**

Ohjaamo on alle 30-vuotiaille tarkoitettu kohtaamispaikka. Toimipisteitä Ohjaamolla on noin 70. Ohjaamo auttaa esimerkiksi opiskelu-, työllistymis- sekä asumiskysymyksissä. Hämeenlinnan ohjaamo tarjoaa esimerkiksi walk-in terapiaa, ammatinvalinta- ja uraohjausta, talousneuvontaa, tukea riippuvuuksiin ja terveysneuvontaa. Ohjaamoon voi mennä paikanpäälle, olla yhteydessä WhatsAppin kautta, sähköpostitse tai puhelimitse. Ohjaamo vaikuttaa myös sosiaalisessa mediassa esimerkiksi Snapchatissa, YouTubessa ja Discordissa (Ohjaamo, n.d.).

Hämeenlinnassa toimii nuorten terveysneuvonta, joka auttaa 18–29-vuotiaita terveyteen liittyvissä huolissa kuten ehkäisy, seksuaaliterveys, mielenterveys tai työkyvyn arvioinnissa. Terveysneuvonnassa työskentelee terveydenhoitajia, lääkäri ja psykologi. Nuorten terveysneuvonta sijaitsee Ohjaamon tiloissa (Hämeenlinna, 2023).

## **4.2 Työ- ja elinkeinotoimisto**

Työ- ja elinkeinotoimisto eli TE-palvelut auttaa työnhaussa ja järjestää erilaisia koulutuksia ammatinvalintaan liittyen. Työ- ja elinkeinotoimisto vastaa myös erilaisten etuuksien maksuselvityksistä (TE-toimisto, 2023). TE-palvelut tulevat vuoden 2024 aikana siirtymään kunnille sitä ennen Suomen valtio on tarjonnut TE-palvelut. Tarkoitus on saada palvelut lähemmäksi asiakkaita. Tarkoitus on saada työttömien määrä laskuun ja väestö enemmän esimerkiksi työkokeiluihin. (TEM, 2023)

Työllistymissuunnitelma on suunnitelma, joka tehdään yhdessä työttömän eli asiakkaan ja TE-palveluiden työntekijän kanssa. Suunnitelma pitää sisällään, kuinka monta työpaikkaa pitää hakea kuukaudessa, yleisin on neljä työpaikkaa kuukautta kohti. Määrä vaihtelee



asiakkaan toimintakyvyn mukaan. Mikäli ei toimi suunnitelman mukaan voi saada karenssia, mikä voi johtaa työttömyysetujen menettämiseen. (Kela, n.d.)

## 5 Nuoret terveystalveluiden käyttäjinä

Laajennettu oppivelvollisuus astui Suomessa voimaan vuonna 2021. Oppivelvollisuus laajeni toiselle-asteelle, joka tarkoittaa 18 vuoden ikää. (OKM, n.d.) Tämä tarkoittaa, että nuorten terveystneuvonnassa tehdään työttömien terveystarkastuksia 18–29-vuotiaille. Suomen nuorisolain mukaan nuori on alle 29-vuotias. (Nuorisolaki 128/2016 §2)

Nuoret hakevat yhä enemmän tietoa terveystalveluista netistä. Digihoitopolut ovat tulleet hyvinvointialueiden käytettäviksi. Terveystylä nettisivusto tarjoaa laajasti eri terveyteen liittyvistä teemoista artikkeleja, hoito-ohjeita ja neuvoja. Digihoitopolku voi korvata esimerkiksi lääkärin vastaanoton ja helpottaa esimerkiksi sairauden seurantaa. Mielenterveystalo on työkalu, joka tarjoaa itsehoito-ohjelmia mielenterveyteen liittyvissä asioissa. (Terveystylä, n.d.)

Mielenterveyteen liittyvät haasteet ovat lisääntyneet viime vuosien aikana. Tarkoitus on tarjota kaikille nuorille yhdenvertaiset palvelut. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on tässä avainasemassa. Käytännöt kuitenkin eroavat eri hyvinvointialueiden välillä.

Opiskeluterveydenhuoltoa on uusittu ja nykyään sekä ammattikorkeakoulun ja yliopisto-opiskelijoiden terveystalvelut tarjoavat YTHS. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat ilmaisia nuorille (THL, 2019).

Hyvinvointialueitten mukaan nuorille on olemassa nuorisoneuvoloita ja ehkäisyneuvoloita, jotka keskittyvät pääsääntöisesti nuorten terveystalveluiden hoitoon. Hyvinvointialueet pyrkivät järjestämään matalan kynnyksen palveluita nuorille, jotta pystytään esimerkiksi ennaltaehkäisemään mielenterveys- ja päihdeongelmia (THL, 2023).

## 6 Työttömien nuorten terveystarkastukset

Terveystarkastajat kertoivat käydessäni nuorten terveystarkastuksessa, että Hämeenlinnan kaupunki toteuttaa työttömille nuorille terveystarkastuksia Ohjaamon tiloissa.

Terveystarkastuksia tehdään viikoittain. Nuori ohjataan yleensä ohjaamon tai TE-toimiston kautta terveydenhoitajan tarkastukseen. Terveystarkastukset ovat maksuttomia sekä vapaaehtoisia. Terveystarkastuksen aikana terveydenhoitaja kartoittaa nuoren tilannetta ja ohjaa tarvittaessa nuoren eteenpäin yleensä lääkärille tai psykiatriselle sairaanhoitajalle. Yleensä nuorilla on psyykkisen tuen tarvetta enemmän kuin somaattisia oireita.

Työttömien nuorten terveystarkastukset pidetään nuorten terveystarkastuksen terveydenhoitajan toimesta. Terveystarkastuksessa on myös lääkäri, jota konsultoida tarpeen mukaan. Terveydenhoitaja voi myös tehdä lähetteen psykiatriselle sairaanhoitajalle. Terveystarkastuksessa käydään läpi nuoren terveydentilaa. Tarkastus kestää yleensä 1–2 käyntikertaa riippuen siitä, tarvitaanko esimerkiksi lääkärin lausuntoa. Yleisin lääkärin tekemä lausunto on B-lausunto, joka on selvitys työkyvystä ja terveydentilasta.

Terveystarkastus on nuorelle maksuton ja vapaaehtoinen. Käynnillä keskustellaan nuoren koulutuksesta ja työnteon kyvykkyydestä, tärkeää on kartoittaa nuoren työkyky tai opiskelukyky. Terveystarkastuksessa kartoitetaan mahdolliset perussairaudet ja niiden hoito. Tärkeitä keskusteluaiheita ovat myös elintavat ja terveystottumukset. Terveystarkastus voi myös sisältää tietoa eri terveystarpeista ja mistä minkäkin terveystarpeita tarjoavan tahon löytää. Lähettävä taho voi myös pyytää nuoren luvalla palautteen terveystarkastuksesta, joka lähetetään takaisin lähettävälle taholle. Palaute voi sisältää tietoa esimerkiksi siitä, onko nuori työkykyinen, tarvitseeko nuori jatkotutkimuksia tai lääkärinlausunnon. (THL, 2023)

Terveystarkastuksessa korostetaan asiakkaan yksilöllisyyttä ja apuna käytetään monialaista työryhmää. Terveystarkastus on keino arvioida asiakkaan tilannetta työllistymisen suhteen. Kliinisten tutkimusten kuten verenpaine, näkö, kuulo ja verikokeiden rinnalla tulee myös painottaa terveystarkastusta, on myös tärkeää ottaa asiakas mukaan keskusteluun ja pohtia yhdessä hänen kanssaan, miten esimerkiksi jokin perussairaus vaikuttaa tietyllä alalla työllistymiseen. Kolmas sektori eli järjestöt ja kela tulee myös ottaa huomioon.

Tarkastuksessa pyritään luomaan kuva siitä mikä on asiakkaan työ-, toiminta- ja työllistymiskyky ja lopullisen arvon tekee lääkäri. (STM, 2023)

## **7 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite**

Opinnäytetyön tarkoituksena oli työttömien nuorten terveystarkastuksen lähetteen päivittäminen. Tavoitteena oli helpottaa työelämää. Lähetteen päivittäminen vaatii yhteistyötä työelämän kanssa. Tämänhetkinen lähete ei ole tarpeeksi informatiivinen. Yksi suuri ongelma on myös tietosuoja, sillä TE-toimisto tarvitsee tarvittaessa palautteen nuoren terveydentilasta. Olisi myös tärkeää, että jo läheteessä olisi tieto, tähtääkö nuori ensisijaisesti töihin vai opiskelemaan. Tutkimustehtävänä on laatia helppokäyttöinen työelämää hyödyttävä lähete.

## **8 Tutkimusmenetelmät**

Toiminnallinen opinnäytetyö pitää sisällään konkreettisen tuotoksen. Tuotos voi olla opas, aineisto tai luento. Työelämä yhteistyö on yksi tärkeä osa alue toiminallisessa opinnäytetyössä (HAMK, 2023). Toiminallinen opinnäytetyö pitää sisällään myös raportin, missä on teoreettinen viitekehys. Opinnäytetyön aihe tulisi olla ajankohtainen ja kehittää tulevaa. On myös tärkeää, että opinnäytetyön aihe on mielenkiintoinen. (Tolvanen, 2009) Tämä opinnäytetyö on toiminallinen ja tuotos on uusi lähete työttömien terveystarkastukseen. Aineisto pitää sisällään TE-toimiston työntekijän haastattelun. Haastattelun aineistosta on tehty synteesi.

### **8.1 Aineistonhankinta ja aineisto analyysi**

Aineistoa on kerätty eri tietokantojen avulla kuten Chinal, Medic sekä Finnan kautta. Olen käyttänyt myös Hämeenlinnan ammattikorkeakoulun informaattikkoa apuna oikeiden

aineistohankintojen suhteen. Olen käyttänyt hakusanoina esimerkiksi nuori, työtön, terveystarkastus.

Toiminallisen opinnäytetyön tarkoitus on luoda helppokäyttöinen lähete, jota varten on tarvetta haastatella lähetettä käyttäviä ammattiryhmiä. Lähete päivitetään, jotta nuorten terveysneuvonnan terveydenhoitajat pystyvät sitä helpommin käyttämään. Lähetteestä pyydetään palautetta sen tekovaiheessa.

## **8.2 Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys**

Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa toimintatapojen kuten rehellisyyden, huolellisuuden sekä tarkkuuden noudattamista. Tutkimus on suunniteltu ja siitä luodaan raportti. Tutkimusluvut on kunnossa sekä tiedonhankintaa tehdään eettisesti. (TENK, 2023)

Pyrin noudattamaan hyvää tieteellistä käytöstä. Opinnäytetyössä ei käsitellä henkilötietoja. Kaikki opinnäytetyöhön kerätty aineisto hävitetään, kun opinnäytetyö on hyväksytysti arvioitu. Tilaajan kanssa on tehty sopimus sekä tutkimuslupa myönnetty. Sähköisen muodon vuoksi vähentyy myös paperin tulostus sekä paperin kierrätys. Lähteet on merkitty Hämeen ammattikorkeakoulun lähdeviiteoppaan mukaan. Opinnäytetyössä ei ole käytetty yli 10 vuotta vanhoja lähteitä. Lähete tehdään sähköiseen muotoon, jonka ansiosta lähetteen muokkaaminen on helppoa ja sen käyttö sujuvaa tämä lisää myös potilasturvallisuutta.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä ohjaa myös eettiset suositukset kuten tietosuojalaki ja hyvä taiteellinen käytös, joka pitää sisällään plagioinnin ja lainaamisen erot. Opinnäytetyö käy plagiaatintunnistusjärjestelmän kautta ennen julkaisemista. (Arene ry, n.d.)

## **9 Lähetteen päivittäminen**

Opinnäytetyön idea tuli Hämeenlinnan kaupungilta eli nykyiseltä Oma Hämeeltä. Prosessi alkoi tutustumisella nuorten terveysneuvonnan tiloihin ja kahteen terveydenhoitajaan. Keskusteltiin heidän työnsä sisällöstä, mitä terveystarkastuksissa tapahtuu ja miten tällä hetkellä työttömät nuoret ohjautuvat terveystarkastuksiin. Terveydenhoitajat kertoivat käynnin

yhteydessä, että heille ja terveysneuvonnan lääkärille oli tärkeää, että kaikki lähettävät tahot käyttävät samaa lähetettä. Lääkärin mielestä oli tärkeää, että lähetteessä tuodaan selkeästi ilmi miksi lääkärintarkastusta tarvitaan. Tärkeää oli myös, että lähete saadaan helppokäyttöiseen sähköiseen muotoon.

Terveydenhoitajat kertoivat, että lähettävä taho täyttää yhdessä nuoren kanssa lähetteen tiedot ja pyytää suullisen suostumuksen tietojen lähetykseen. Terveystarkastuksen jälkeen voi terveydenhoitaja nuoren luvalla jakaa lähetteen palaute lähettävälle taholle, jotta he saavat lyhyen yhteenvedon terveystarkastuksen tuloksesta.

Kommunikaatio terveysneuvonnan työntekijöiden kanssa toteutettiin Teams-alustalla puhelun avulla, jolloin on ideoitu lähetettä ja sen tarvittavia sisältöä. Opinnäytetyöhön liittyen haastattelin myös työ- ja elinkeinotoimiston työntekijää. Haastattelu toteutettiin etänä Teams-puheluna.

Työ- ja elinkeinotoimiston työntekijöiden mielestä oli tärkeää, että lähete on lyhyt eli ei monisivuinen. Haastattelussa tuli myös ilmi, että on tärkeää, että lähetteessä löytyy myös vapaasti kirjoitettavalle tekstille tilaa. Toive oli myös, että lähete sisältää pienen informaation tulevasta tarkastuksesta. Palautekohtaan toivottiin selkeyttä ja esimerkiksi myös tietoa siitä saapuiko nuori terveystarkastukseen.

Terveysneuvonta järjesti kehittämispäivään, johon minä myös osallistuin. Tehtävä oli yhdessä lähetettä hyödyntävien työntekijöiden eli terveydenhoitajien ja lääkärin kanssa ideoida ja suunnitella uuden lähetteen sisältöä. Aluksi käytiin läpi työ- ja elinkeinotoimiston työntekijöiden toiveet. Päädyttiin että lähetteeseen tulee aluksi nuoren perustiedot ja myös lähettävä tahon yhteystiedot, joten terveysneuvonnan terveydenhoitajan on helppo tarvittaessa olla yhteydessä lähettävään tahoon. Lähetettä käyttävät terveydenhoitajat toivoivat, että perustiedot kuten perussairaudet, lääkitykset ja allergiat rajataan pois itse lähetteestä, sillä niitä käsitellään terveystarkastuksessa. Tämän jälkeen lähetteeseen tulee lyhyt esittely terveystarkastuksesta sekä suostumus siihen että lähettävä taho saa lähettää nuoren tietoja terveysneuvontaan. Vanhassa lähetteessä (Liite 1) oli tila allekirjoitukselle, sillä lähetettä käytettiin yleensä paperisessa muodossa. Kuitenkin lähettävä taho tekee pääosin etänä puhelussa nuoren kanssa lähetteen, jolloin kohta allekirjoitukselle on ylimääräinen.

Vapaalla tekstillä saa kirjoittaa lähettämisen syyn ja mikä tarvitaan lääkärin tarkastusta, tulee erilliseen kohtaan merkitä, että tarvitaan myös lääkärintarkastus ja kertoa miksi ja mitä toivotaan lääkärin tarkastuksesta. Myös ajankohtainen tilanne eli onko ammattia tai onko työllistymissuunnitelma tehty. Lopuksi on vielä vaihtoehtoja palautteeseen, joka lähetetään lähettävälle taholle nuoren suostumuksella. Päivitetty lähete on lisätty työn liitteisiin. (Liite 2)

Läheteeseen lisättiin myös Oma Hämeen logot. Lähete on tehty paperiseen versioon mutta myös siirretty sähköiseen muotoon. Lähetettä on helppo käyttää ja sähköisen muodon vuoksi se tulee aina terveydenhoitajien yhteiseen sähköpostiin mikä lisää potilasturvallisuutta ja helpottaa työtä.

## 10 Pohdinta

Opinnäytetyön teon aikana astui voimaan uudet hyvinvointialueet mitkä hieman vaikeuttivat opinnäytetyön tekoa, sillä kaikki käytännöt yhtenäistettiin Oma Hämeessä. Työttömien terveystarkastuksia tehdään Oma Hämeessä Hämeenlinnassa ja Riihimäellä. Aihe oli kiinnostava ja tärkeä. Mielestäni on tärkeää selvittää, onko nuori työkykyinen. Moni työtön nuori ei ole vuosiin käynyt terveystarkastuksessa, joten se on myös hyvä hetki tehdä perusterveystarkastus. Aiheesta löytyi paljon tietoa ja tilastoja. Opin paljon uutta, työttömyys aiheena on minua kiinnostanut pidemmän aikaan. Haluan auttaa ja kehittää palveluita, jotta jokaisella olisi yhtäläinen mahdollisuus terveystiloihin.

On valmiiksi jo olemassa muutamia opinnäytetöitä työttömistä mutta nuorista työttömistä ei ole löytynyt montaa opinnäytetyötä. Toivon että lähetettä pystytään jatkossa helposti muokkaamaan tarpeen mukaan.

Aluksi opinnäytetyön teko tuntui vaikealta ja itse prosessi oli minulle tuntematon. Ohjaus, jota ryhmämuotona sai, helpotti huomattavasti työn tekoa. Opinnäytetyön teko on myös lisännyt omaa ammatillista kasvuani, olen oppinut esimerkiksi tiedonhakua ja tieteellisen tekstin kirjoittamista, joka tuntui aluksi vaikealta.

Yhteistyö nuorten terveysneuvonnan kanssa oli myös sujuvaa. Läheteestä tuli selkeä ja mielestäni siihen saatiin kaikki oleellinen sisältö. Lähetteen päivittäminen sai myös aikaan

sen, että kaikki lähettävät tahot alkoivat käyttämään lähetettä eikä pyyntö terveystarkastukseen tullut esimerkiksi terveydenhoitajan henkilökohtaiseen sähköpostiin.

## Lähteet

- Arene Ry. (n.d.). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto.  
<https://www.arene.fi/wpcontent/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Fingo. (22.12.2020). *Tulevaisuuden nuorison työllistymiseksi tarvitaan enemmän kumppanuuksia*.  
<https://fingo.fi/ajankohtaista/analyysit/tulevaisuuden-nuorison-tyollistamiseksi-tarvitaan-enemman-kumppanuuksia/>
- HAMK. (24.3.2023). Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu.  
<https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/opinnaytetyo/>
- Heikkilä, M. (2021). Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa saavutettu ammatillinen osaaminen. [Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto]  
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201503181956>
- Hämeenlinna. (15.2.2023). *Nuorten terveysneuvonta*.  
<https://www.hameenlinna.fi/sosiaali-ja-terveys/terveyspalvelut/nuorten-terveysneuvonta/>
- Kela. (19.6.2023). *NUOTTI-valmennus*. Kansaneläkelaitos.  
<https://www.kela.fi/nuotti-valmennus>
- Kela. (n.d.). *Työvoimapalvelumalli ja työllistymissuunnitelma*. Kansaneläkelaitos.  
<https://www.kela.fi/tyovoimapalvelumalli>
- Nuorisolaki 1285/2016.<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- OKM. (n.d.). *Oppivelvollisuuden laajentaminen*. Opetus- ja kulttuuriministeriö.  
<https://okm.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen>
- Oma Häme. (n.d.). *Askeleen edellä elämäsi polulla*. Oma Häme.  
<https://omahame.fi/strategia-ja-arvot>
- Ohjaamo. (n.d.). *Ohjaamo*.  
<https://ohjaamot.fi/mika-on-ohjaamo>
- Suomen ylioppilaskuntien liitto. (n.d.). *Tietoa meistä*. Opiskelukyky.  
<http://www.opiskelukyky.fi/tietoa/#:~:text=Opiskelukyky%20on%20opiskelijan%20>



20ty%C3%B6kyky%C3%A4.,my%C3%B6s%20yhteis%C3%B6jen%20toiminta  
a%20ja%20ilmapiiiri%C3%A4

Räikkönen, S. (2021). *Työttömien koettu hyvinvointi ja työkyky*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202103242662>

Stat. (27.1.2023). Työllisten määrä kasvoi ja työttömien määrä väheni vuonna 2022. Tilastokeskus. <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8cwwnhk9mur0avur7dtt33y>

STM. (19.4.2023). *Hyvinvointialueet vastaavat sote-palvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen*. Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://stm.fi/hyvinvointialueet>

STM. (21.6.2023). *Ohje tukee työttömien terveystarkastuksien toteuttamista*. Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/tavoitteet>

TE-toimisto. (14.3.2023). Hämeen TE-toimisto. Työ- ja elinkeinotoimisto.

<https://toimistot.te-palvelut.fi/web/guest/hame>

TE-palvelut. (18.8.2023). Nuorten palvelut. Työ ja elinkeinotoimisto.

<https://toimistot.te-palvelut.fi/nuori>

TELA. (n.d.). *Työkyky ja sen merkitys*. Työeläkevakuuttajat.

<https://www.tela.fi/tyoelakejarjestelma/tyokyky-ja-sen-merkitys/#tyokyvyn-muodostuminen>

TEM. (n.d.). *TE-palvelut 2024 uudistus*. Työ- ja elinkeinoministeriö. <https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus>

Terveyskylä. (n.d.). *Omapolku*.

<https://www.terveyskyla.fi/omapolku/digihoitopolut>

THL. (13.2.2019). Yhdenvertaisuutta nuorten terveyspalveluiden laatuun ja saatavuuteen. Terveys ja hyvinvoinnin laitos blogi.

<https://blogi.thl.fi/yhdenvertaisuutta-nuorten-terveyspalvelujen-laatuun-ja-saatavuuteen/>

THL. (27.4.2022). Tavoitteet. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/tavoitteet>

THL. (2023). Monialainen yhteistyö nuorille suunnatuissa palveluissa on vaihtelevaa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-087-3>

THL. (17.5.2023). Työttömän terveystarkastus. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

<https://thl.fi/fi/web/sote-palvelujen-johtaminen/kehittyva-palvelujarjestelma/sote-palvelut/tyoikaisten-tyokyvyn-ja-tyollistymisen-tuen-sote-palvelut/tyottoman-terveystarkastus#tarkastus>

THL. (14.2.2023). Työttömien terveystarkastukset AvoHilmo tilastoissa 14.2.2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

[https://innokyla.fi/sites/default/files/202303/Tyottomanterveystarkastustilastot\\_hyvinvointialueittain2023.pdf](https://innokyla.fi/sites/default/files/202303/Tyottomanterveystarkastustilastot_hyvinvointialueittain2023.pdf)

THL. (23.8.2023). Mitä toimintakyky on?. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos.

<https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>

TENK. (9.10.2023). Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK).

<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

Tolvanen, E. (2009). *Työelämäyhteys ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetöissä*. [Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto]

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201101171075>

Ylistö, S. (2015). Työelämä tutkimus *Miksi työnhaku ei kiinnosta? Nuorten pitkäaikaistyöttömien työnhakuhaluttomuudelle kertomia syitä*.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/70016/1/87069artikkelin%20teksti13334111020191106.pdf>

Valtioneuvosto. (20.6.2023). *Vahva ja välittävä suomi*. Valtioneuvosto.

<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/4/3>

Valtioneuvosto. (2023). *Pitkäaikaistyöttömyys*. Työ- ja elinkeinoministeriö TEM-analyysi.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164842/Pitk%C3%A4%20ty%C3%B6tt%C3%B6myys.pdf>

## Liite 1. Vanha lähete työttömän nuoren terveystarkastukseen.



### LÄHETE TERVEYSTARKASTUKSEEN JA SUOSTUMUS TIETOJEN VAIHTAMISEEN

Asiakkaan nimi:

Henkilötunnus:

Osoite:

Puhelinnumero:

Asiakkaan työntekijän nimi ja puhelinnumero:

Terveystarkastuksen tarkoituksena on asiakkaan terveydentilan ja hyvinvoinnin selvittäminen. Terveystarkastukseen kuuluu haastattelu, erilaisia mittauksia, keskustelua terveydentilasta sekä mahdollisesti jatkohoidon suunnittelu. Terveystarkastus tehdään Nuorten terveysneuvontapisteellä Turuntie 4. Jatkohoito sovitaan myös tarpeen mukaan. Työkykyarvion tekee aina lääkäri.

Asiakkaan tilanne ja perustelut, miksi asiakas ohjataan terveystarkastukseen (liitteksi tilannekompassi):

Tarvitsemme lääkärinlausunnon, jossa pyydämme lääkäriä ottamaan kantaa seuraaviin asioihin:

Lääkärinlausunto lähetetään (nimi ja osoite):

Annan suostumukseni siihen, että hoitaja saa lähettää kirjallisen palautteen terveydentilastani:

☐ EI

☐ KYLLÄ, palaute lähetetään (nimi ja osoite):

Allekirjoituksellani sitoudun tulemaan terveystarkastukseen ja annan suostumukseni yllämainittujen tietojen vaihtoon.

Päiväys ja asiakkaan allekirjoitus

Allekirjoitettu lähete postitetaan:

Nuorten terveysneuvontapiste  
Turuntie 4  
13130 Hämeenlinna

**Liite 2. Uusi lähete työttömän nuoren terveystarkastukseen.**

1(2)

Asiakkaan nimi:  
Henkilötunnus:  
Osoite:  
Puhelinnumero:

TYÖNTEKIJÄN AMMATTINIMIKE, NIMI JA YHTEYSTIEDOT (puhelinnumero, sähköposti):

**LÄHETE TERVEYSTARKASTUKSEEN JA SUOSTUMUS TIETOJEN VAIHTAMISEEN**

Terveystarkastuksen tarkoituksena on terveydentilan ja hyvinvoinnin selvittäminen. Terveystarkastukseen kuuluu keskustelua terveydentilasta, tarvittavia mittauksia sekä jatkohoidon suunnittelu. Terveystarkastus tehdään Nuorten terveysneuvonnassa (Turuntie 4). Työkykyarvion tekee tarvittaessa lääkäri.

Asiakkaan suullinen suostumus tietojen välittämiseen annettu  
Päivämäärä: \_\_\_\_/\_\_\_\_/2023

**1) Terveystarkastukseen lähettämisen syy (+ mitä toivotaan):**

---

---

---

Tarvitaan lääkärinlausunto:

- ☐ Ei  
☐ Kyllä, mitä varten esim. kuntoutus ja millainen esim. B-lausunto

**2) Ajankohtainen tilanne:**

- ☐ Ammatti: \_\_\_\_\_  
☐ Ei ole ammattia

Työllistymissuunnitelma:

- ☐ Ei  
☐ Kyllä, millainen?

---

---

---

**3) Palaute terveystarkastuksesta:**

2(2)

- ☐ Terveystarkastuksessa ei tullut esiin työkykyyn vaikuttavia seikkoja
- ☐ Asiakkaan työkyky vaatii lisäselvitystä, asiakas on ohjattu jatkotutkimuksiin
- ☐ Asiakkaalla on työkykyyn vaikuttava sairaus tai vamma. Asiakas toimittaa lääkärinlausunnon TE-toimistoon
- ☐ Asiakkaalle on kirjoitettu sairausloma ajalle \_\_\_\_\_
- ☐ Asiakas on ohjattu kuntoutukseen, minne (lääkinnällinen kuntoutus, ammatillinen kuntoutus, muu)
- ☐ Mahdolliset suositukset ja/tai rajoitteet
- ☐ Asiakas ei saapunut vastaanotolle

